

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Ndob/60/2023
Identifikačné číslo spisu:	8320202343
Dátum vydania rozhodnutia:	29.02.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Lenka Praženková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:8320202343.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Lenky Praženkovej a členiek senátu JUDr. Gabriely Mederovej a Mgr. Sone Pekarčíkovej, v spore žalobcu Ing. Petra Ščerbu, s miestom podnikania Železničná 35/2, Vranov nad Topľou, IČO: 10 804 447, zastúpeného advokátom Mgr. Mariánom Lipom, Štefánikova 18, Humenné, proti žalovanému F. Z., narodenému X. H. XXXX, A. XXXX/X, Q., zastúpeného advokátkou JUDr. Vlastou Pastorkovou, Strojárska 3998, Snina, o náhradu škody vo výške 10 000 eur s príslušenstvom, v konaní o odvolaní žalobcu a žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Humenné č. k. 7Cb/63/2020-200 zo dňa 10. októbra 2022, o nesúhlase Krajského súdu v Košiciach s postúpením sporu vedenom na Krajskom súde v Košiciach pod sp. zn. 3Cob/150/2023 z Krajského súdu v Prešove, takto

rozhodol:

Na konanie o odvolaniach žalobcu a žalovaného vedené na Krajskom súde v Košiciach pod sp. zn. 3Cob/150/2023 je príslušný Krajský súd v Prešove.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Košiciach predložil Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“) súdny spis z dôvodu jeho nesúhlasu s postúpením mu veci Krajským súdom v Prešove, podľa § 43 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), majúc za to, že funkčne príslušným na konanie o odvolaniach žalobcu a žalovaného je v danom prípade Krajský súd v Košiciach.

2. K dôvodom predloženého nesúhlasu Krajský súd v Košiciach uviedol, že predmetom konania je žaloba, ktorou sa žalobca domáha, aby súd zaviazal žalovaného na náhradu škody vo výške 10 000 eur s príslušenstvom na tom skutkovom základe, že žalovaný ako bývalý spoločník a konateľ spoločnosti PEMA GROUP, s. r. o. uzatvoril so žalobcom kúpnu zmluvu, ktorej predmetom bol nákup tovaru. Nakoľko spoločnosť PEMA GROUP, s. r. o. nezaplatila žalobcovi celú kúpnu cenu, v zmysle zmluvných dojednaní zostalo vlastnícke právo k predmetu zmluvy zachované v prospech žalobcu ako predávajúceho. Napriek uvedenému žalovaný v mene spoločnosti PEMA GROUP, s. r. o. predmet kúpy - stroje daroval tretiemu subjektu, čím mu podľa žalobcu spôsobil škodu vo výške zodpovedajúcej

nezaplatenej časti kúpnej ceny. Zároveň uviedol, že spoločnosť PEMA GROUP, s. r. o. zanikla v dôsledku zlúčenia, pričom právnym nástupcom sa stala spoločnosť RIGA s. r. o. Zo spisu vyplýva, že vzťah medzi žalobcom a spoločnosťou PEMA GROUP, s. r. o. bol zmluvným vzťahom uzavretým medzi podnikateľmi pri ich podnikateľskej činnosti, a teda obchodnoprávnym vzťahom, pričom žalovaný bol štatutárnym orgánom spoločnosti PEMA GROUP, s. r. o., avšak v prejednávanej spore sa žalobca nedomáha zaplataenia ceny za dodaný tovar od spoločnosti PEMA GROUP, s. r. o., ale domáha sa proti žalovanému ako fyzickej osobe nároku na náhradu škody, ktorá mala vzniknúť tým, že žalovaný, ako bývalý konateľ spoločnosti PEMA GROUP, s. r. o. porušil svoju povinnosť v zmysle § 420 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „OZ“). Uviedol, že na prejednávaný spor nemožno aplikovať ani § 135a zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník (ďalej len „ObZ“), pretože predmetom tohto ustanovenia je zodpovednosť konateľa za škodu vzniknutú spoločnosti (v ktorej je konateľom), pri výkone svojej funkcie v prípade, ak porušením svojej funkcie konateľa spôsobí spoločnosti, v ktorej je konateľom, škodu a medzi porušením povinnosti a vznikom škody je príčinná súvislosť. Ustanovenie § 135a ods. 5 ObZ upravuje právo veriteľa, aby proti konateľovi spoločnosti sa žalobou domáhal nárokov spoločnosti (v ktorej by bol žalovaný konateľom) na náhradu škody vo svojom mene a na vlastný účet, ak tento veriteľ nemôže uspokojiť svoju pohľadávku z majetku spoločnosti. Poukázal, že na predmetný spor nie je možné aplikovať ani ustanovenie § 373 a nasl. ObZ, ktoré upravuje zodpovednosť za škodu spôsobenú porušením povinnosti zmluvnej strany zo záväzku v zmysle § 261 ObZ, ani ustanovenie § 757 ObZ. Vychádzajúc z uvedeného je Krajský súd v Košiciach názoru, že predmetný spor je občianskoprávny, a teda aj po legislatívnych zmenách súvisiacich so súdnou mapou a zavedením kauzálnej príslušnosti pre obchodnoprávnu agendu je aj naďalej zachovaná funkčná príslušnosť Krajského súdu v Prešove ako súdu odvolacieho pre odvolania proti rozhodnutiam Okresného súdu Humenné v občianskoprávnej veci.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd spoločne nadriadený Krajskému súdu v Prešove a Krajskému súdu v Košiciach, podľa § 43 ods. 2 CSP príslušný na rozhodnutie o príslušnosti odvolacích súdov, posúdil dôvodnosť predloženého nesúhlasu s postúpením a dospel k záveru, že nesúhlas Krajského súdu v Košiciach s postúpením mu daného sporu na odvolacie konanie je dôvodný.

4. Podľa článku 4 ods. 1 CSP, ak sa právna vec nedá prejednať a rozhodnúť na základe výslovného ustanovenia tohto zákona, právna vec sa posúdi podľa ustanovenia tohto alebo iného zákona, ktoré upravuje právnu vec čo do obsahu a účelu najbližšiu posudzovanej právnej veci.

5. Podľa článku 17 CSP, súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

6. Podľa § 13 CSP, na konanie v prvej inštancii je miestne príslušný všeobecný súd žalovaného, ak nie je ustanovené inak.

7. Podľa § 14 CSP, všeobecným súdom fyzickej osoby je súd, v ktorého obvode má fyzická osoba adresu trvalého pobytu.

8. Podľa § 43 ods. 2 CSP, ak súd, ktorému bol spor postúpený, s postúpením nesúhlasí, bezodkladne predloží súdny spis bez rozhodnutia spoločne nadriadenému súdu na rozhodnutie o príslušnosti; ak ide o spor o miestnu príslušnosť, predloží súdny spis svojmu nadriadenému súdu. Týmto rozhodnutím sú súdy viazané.

9. Podľa § 40 CSP, súd aj bez námietky skúma vecnú príslušnosť, kauzálnu príslušnosť a funkčnú príslušnosť počas celého konania; kauzálnu príslušnosť v obchodnoprávných sporoch súd skúma iba do otvorenia pojednávania alebo predbežného prejednávania sporu.

10. Podľa § 34 ods. 1 CSP (v znení účinnom od 1. júna 2023), ak odsek 2 neustanovuje inak, o odvolaní proti rozhodnutiu okresného súdu rozhoduje krajský súd, v ktorého obvode má sídlo okresný súd, ktorý

rozhodoval v prvej inštancii.

11. Podľa § 470 ods. 1 CSP (v znení účinnom od 1. júla 2016), ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

12. Podľa § 471c CSP (v znení účinnom od 1. júna 2023), konania začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 sa dokončia na súdoch vecne a miestne príslušných podľa predpisov účinných do 31. mája 2023; to neplatí, ak podľa osobitného predpisu výkon súdnictva prechádza z vecne a miestne príslušného súdu na iný súd.

13. Podľa ust. § 3 ods. 5 zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (v znení zákonov č. 428/2004 Z. z. a č. 757/2004 Z. z.) [ďalej tiež „zákon č. 371/2004 Z. z.“], sídlom Krajského súdu v Prešove je mesto Prešov; jeho obvod tvoria obvody a) Okresného súdu Bardejov, b) Okresného súdu Humenné, c) Okresného súdu Poprad, d) Okresného súdu Prešov, e) Stará Ľubovňa, f) Vranov nad Topľou.

14. Z obsahu spisu vyplýva, že v danom občianskoprávnom spore rozhodol Okresný súd Humenné rozsudkom zo dňa 10. októbra 2022, č. k. 7Cb/63/2020-200, ktorým zamietol žalobu žalobcu a náhradu trov konania žalovanému nepriznal. Voči rozsudku podal odvolanie žalobca dňa 29. novembra 2022, ako aj žalovaný dňa 12. decembra 2022. Tieto boli súdom prvej inštancie dňa 14. februára 2023 predložené Krajskému súdu v Prešove ako súdu odvolaciemu. Krajský súd v Prešove o odvolaniach nerozhodol a v súvislosti s novelou CSP, účinnou od 1. júna 2023, skúmajúc počas celého konania svoju funkčnú príslušnosť v odvolacom konaní podľa § 40 veta pred bodkočiarkou CSP, postúpil vec na rozhodnutie Krajskému súdu v Košiciach ako súdu funkčne a kauzálnu príslušnému majúc za to, že predmetný spor je obchodnoprávny. Odvolacie konanie bolo začaté pred nadobudnutím účinnosti novely, ktorou boli s účinnosťou od 1. júna 2023 menené aj ustanovenia upravujúce funkčnú príslušnosť súdov na konanie o odvolaní a novoupravená kauzálna príslušnosť súdov v obchodnoprávných sporoch. Pre súdy preto vzniká otázka, či sa nová právna úprava funkčnej príslušnosti má vzťahovať aj na odvolacie konania začaté pred účinnosťou novely. Pre rozhodnutie tohto sporu o príslušnosť je potrebné v prvom rade vyriešiť otázku či predmetný spor má povahu obchodnoprávnou alebo ide o občianskoprávny spor.

15. Najvyšší súd z predloženého spisu zistil, že predmetom konania je žalobcom uplatňovaný nárok náhrady škody, ktorú mal žalobcovi spôsobiť žalovaný titulom porušenia svojej povinnosti, keď ako konateľ a zároveň spoločník spoločnosti PEMA GROUP, s. r. o., v jej mene, uzatvoril darovaciu zmluvu s tretou osobou, predmetom ktorej bol tovar, ktorý spoločnosť PEMA GROUP, s. r. o. kúpila od žalobcu, pričom mala spoločnosť PEMA GROUP, s. r. o. ako kupujúci porušiť zmluvné dojednania a darovať tovar, ku ktorému nemala vlastnícke právo. Uvedeným konaním mal spôsobiť škodu žalobcovi vo výške nezaplatenej časti kúpnej ceny. Žalobca si náhradu škody uplatňuje od (teraz už bývalého) konateľa spoločnosti PEMA GROUP, s. r. o. ako od fyzickej osoby v zmysle ustanovenia § 420 OZ. Voči žalovanému bolo za uvedené konanie vedené trestné stíhanie pre trestný čin sprenevery podľa § 213 ods. 1, ods. 2 písm. a) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon, za čo bol aj právoplatne odsúdený rozsudkom Okresného súdu Humenné sp. zn. 1T/93/2017 zo dňa 4. júna 2018 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 3To/44/2018 zo dňa 7. novembra 2019, pričom bol žalobca v predmetnom trestnom konaní so svojim nárokom na náhradu škody odkázaný na civilný proces. Na základe uvedeného si žalobca uplatnil nárok na náhradu škody voči žalovanému žalobou podanou na vecne a miestne príslušnom súde žalovaného v zmysle ustanovenia § 13 a 14 CSP. Najvyšší súd z predloženého spisu zistil, že vec bola na súde prvej inštancie vedená v registri „Cb“, avšak uplatňovaný nárok žalobcu nemožno považovať za obchodnoprávny spor, keďže ide o spor medzi fyzickou osobou podnikateľom a fyzickou osobou nepodnikateľom o náhradu škody podľa § 420 Občianskeho zákonníka (nejde o spor vychádzajúci z § 135a ObZ, keďže škoda, ktorú mal žalovaný spôsobiť nevznikla spoločnosti, ktorej bol konateľom, a zároveň z ustanovenia § 373 a nasl., ktoré vymedzuje zodpovednosť za škodu spôsobenú porušením povinnosti zmluvnej strany zo záväzku podľa § 261 a nasl. ObZ a o takýto záväzok medzi stranami sporu nejde). Ustanovenie § 420 OZ upravuje všeobecnú zodpovednosť za škodu, ktoré sa aplikuje, keď nie je naplnená osobitná skutková podstata

zodpovednosti za škodu podľa § 420a a nasl. OZ a nemožno aplikovať ani ustanovenia Obchodného zákonníka. V predmetnom spore ide o žalobcom uplatňovaný nárok voči žalovanému nahradiť mu spôsobenú škodu podľa ustanovení Občianskeho zákonníka, titulom právoplatného odsudzujúceho rozsudku za spáchaný trestný čin.

16. Z uvedeného vyplýva, že ide o vzťah, ktorý nespadá pod obchodno-záväzkové vzťahy upravené v § 261 ods. 1 a 2 ObZ, ani pod tzv. absolútne obchodno-záväzkové vzťahy podľa § 261 ods. 6 ObZ, či fakultatívne obchodno-záväzkové vzťahy podľa § 262 ObZ, a zároveň konanie nevyplyva ani z prvej a druhej časti Obchodného zákonníka. Predmetom tohto konania teda nie je obchodnoprávny spor, a preto je funkčná príslušnosť Krajského súdu v Prešove ako súdu odvolacieho zachovaná.

17. Súčasťou tzv. súdnej reformy, vo vzťahu k Civilnému sporovému poriadku uskutočnenou jeho novelizáciou, zákonom č. 150/2022 Z. z. o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s novými sídlami a obvody súdov, v znení zákona č. 398/2022 Z. z. ktorým sa mení zákon č. 150/2022 Z. z. o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s novými sídlami a obvody súdov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, bola s účinnosťou od 1. júna 2023 nová úprava príslušnosti súdov na konanie v obchodnoprávných sporoch, a to v prípade súdov prvej inštancie príslušnosti kauzálnej (§ 22 - Príslušnosť v obchodnoprávných sporoch), a v prípade odvolacích súdov funkčnej príslušnosti odvolacích súdov v obchodnoprávných sporoch (§ 34 ods. 1 a 2 CSP).

18. Vzhľadom na zákonný príkaz daný odvolaciemu súdu ustanovením § 40 veta pred bodkočiarkou CSP, skúmať svoju funkčnú príslušnosť počas celého (odvolacieho) konania, a keďže odvolacie konanie vyvolané podaním odvolania v danom obchodnoprávnom spore začalo v dobe do 31. mája 2023, bolo pri nachádzaní funkčnej príslušnosti krajského súdu potrebné sa prvotne zaoberať tým, ako zákonodarca vyriešil aplikabilitu CSP v novelizovanom znení s účinnosťou od 1. júna 2023 ohľadom príslušnosti krajských súdov na konanie o odvolaniach začatých pred týmto dátumom. Prechodné ustanovenie § 471c CSP s účinnosťou od 1. júna 2023 zákonodarcom prijaté k novým úpravám tohto kódexu procesného práva, predstavuje ustanovenie intertemporálnej povahy, ktorým sa určuje režim dočasného, prechodného (intertemporálneho) spolupôsobenia skoršej a neskoršej právnej úpravy; teda vzájomný vzťah týchto úprav.

19. Nosným pojmovým znakom procesnej intertemporality je princíp okamžitej aplikovateľnosti (novej) procesnej úpravy na všetky konania prebiehajúce na súde a začaté podľa doterajších (zrušených) predpisov. Zmyslom tohto princípu je zabezpečiť hladký a bezproblémový procesný režim súdnych konaní. Súd ani sporové strany nemajú hľadať procesný režim v spleti prechodných ustanovení, ale sústrediť sa na hmotnoprávnu podstatu veci. [porov. Števček in: Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol. Civilný sporový poriadok. 2. vydanie. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 1703]. Podľa rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej tiež „ústavný súd“), účelom princípu okamžitej aplikovateľnosti nových procesných noriem, teda použiteľnosti nových procesných ustanovení na konania začaté a prebiehajúce podľa doterajšej právnej úpravy, je zabezpečiť taký procesný priebeh jednotlivých konaní, ktorý nepripúšťa alternatívne a v dôsledku toho sporné výklady pre časovú pôsobnosť príslušných predpisov alebo ich jednotlivých ustanovení (nález z 22. októbra 2014 sp. zn. PL. ÚS 107/2011, uznesenie z 12. apríla 2018 sp. zn. II. ÚS 185/2018, uznesenie z 22. septembra 2020 sp. zn. III. ÚS 349/2020, nález z 8. februára 2023 sp. zn. II. ÚS 451/2022). Podstatou princípu okamžitej aplikability je zabezpečiť procesne efektívne prejednanie veci vyhnutím sa nachádzaniu vhodného procesného režimu (v spleti prechodných ustanovení), čo umožňuje súdom sústrediť sa na hmotnoprávnu povahu sporu (nález zo 4. júla 2017, sp. zn. III. ÚS 267/2017).

20. Procesné právo v prípade stretu novej a starej právnej úpravy charakterizuje princíp okamžitej aplikability procesnoprávných noriem (§ 470 ods. 1). [Števček in: Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol. Civilný sporový poriadok. 2. vydanie. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 1701]. Princíp okamžitej aplikovateľnosti novej procesnej úpravy je procesnému právu natoľko imanentný, že sa nemusí explicitne vyjadrovať v prechodných ustanoveniach

procesnej úpravy - platí aj bez toho, aby bol vyjadrený (porov. Smyčková, R., Števček, M., Tomašovič, M., Kotrecová, A. a kol. Civilný mimosporový poriadok. Komentár. 1. vydanie. Bratislava: C. H. Beck, 2017, 1064 - 1072 s.).

21. Prechodné ustanovenie § 471c CSP v účinnom znení k úpravám od 1. júna 2023, je výnimkou z princípu okamžitej aplikovateľnosti novej procesnoprávnej úpravy Civilného sporového poriadku a vzťahuje sa výlučne na konania začaté a právoplatne neskončené na súdoch vecne a miestne príslušných.

22. Príslušnosť súdu na konanie o odvolaní, t. j. na konanie v druhej inštancii, sa označuje ako funkčná príslušnosť; podľa § 34 CSP v znení účinnom do 31. mája 2023, o odvolaní rozhoduje krajský súd, ak tento zákon neustanovuje inak. V súlade s princípom okamžitej aplikovateľnosti je však potrebné aplikovať novú právnu úpravu funkčnej príslušnosti v obchodnoprávných sporoch obsiahnutú v § 34 ods. 2 CSP (účinným od 1. júna 2023) aj na odvolacie konanie začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023.

23. Keďže v predmetnom spore ide o občianskoprávny spor, najvyšší súd konštatuje, že v tomto prípade nie je daná funkčná príslušnosť Krajského súdu v Košiciach podľa právnych predpisov účinných od 1. júna 2023 a v tomto prípade je daná funkčná príslušnosť Krajského súdu v Prešove, ako súdu odvolacieho Okresnému súdu Humenné v občianskoprávných veciach.

24. Najvyšší súd vzhľadom na vyššie uvedené konštatuje, že nesúhlas Krajského súdu v Košiciach s postúpením veci Krajským súdom v Prešove je dôvodný, preto rozhodol tak, ako vyplýva z výroku tohto uznesenia. Funkčne príslušný na rozhodnutie o odvolaniach voči rozsudku Okresného súdu Humenné je Krajský súd v Prešove [§ 34 ods. 1 CSP v spojení s 12 ods. 1, § 14 CSP].

25. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.